

NVE

STATKRAFT ENERGI AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Vår dato: 02.03.2026
Vår ref.: 202407752-10 Oppgis ved henvendelse
Deres ref.:

NVE vurderer effektoppgradering i Skjomen kraftverk, Narvik kommune, Nordland fylke som ikke konsesjonspliktig

Samlet sett vurderer NVE at den planlagte effektoppgraderingen av Skjomen kraftverk ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser av et slikt omfang at det utløser behov for konsesjon etter vassdragsreguleringsloven. Effektoppgraderingen er ikke konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Bakgrunn

NVE fikk en forespørsel fra Statkraft Energi AS den 19. april 2024 om å vurdere konsesjonsplikt for effektoppgradering av Skjomen kraftverk. NVE skal på bakgrunn av fremlagte opplysninger avgjøre om utbyggingen medfører skader eller ulemper for allmenne interesser i en slik grad at tiltaket må ha konsesjon etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Eksisterende vannkraftanlegg og konsesjon

Konsesjon for Skjomenvassdragene ble først gitt i kgl.res. av 1. august 1969: *Statsregulering av Skjomenvassdragene m.v.*, samt en tilføyelse av 14. juli 1971: *Plan om regulering og overføring av Durmålsvatn*. Statkraft Energi er konsesjonær. Reguleringsområdet omfatter de syv reguleringsmagasinene Losivatnet, Båtsvatnet, Øvre Kjørivatnet, Iptovatn, Kjårdavatnet, Langvatnet og Durmålsvatnet, ett inntaksmagasin (Norddalen dam) og 6 bekkeinntak. Deler av utbyggingen berører svenske områder hvor en endelig avklaring mot svenske myndigheter kom i 1970.

Reguleringen påvirker vannføringen på elvestrekningen i Nordelva og Sørrelva som samløper i Skjoma med utløp i Skjomen ved Elvegården. Vassdraget er utbygd med tre kraftverk: Skjomen, Båtsvatn og Norddalen, hvorav Skjomen kraftverk er hovedkraftverket med en installert effekt på 309 MW og en gjennomsnittlig årlig kraftproduksjon på om lag 1,2 TWh. Kraftverket har inntak i både Iptovatn og Kjårdavatnet, og utnytter en fallhøyde på 610 meter med utløp i sjø i Sør-Skjomen.

Konsesjonær presiserer at reguleringen av Skjomenvassdragene er kompleks med flere store og små magasin som må reguleres optimalt i forhold til hverandre for å utnytte vannressursene på best mulig måte. Skjomen kraftverk brukes mye til reguleringstjenester

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

for strømmettet, der start og stopp av aggregatene er hyppige, spesielt fra våren til høsten. På vinteren er det normalt mer jevnt høy produksjon.

Opprinnelig konsesjon for Skjomenvassdragene påla ingen krav om minstevannføring. Dette ble endret som følge av vilkårsrevisjonen for konsesjonene og fastsatt i kgl.res. av 4. april 2025. Det ble vedtatt et minimum slipp på 1 m³/s fra magasinet Iptovatn i perioden 15.11 – 14.05, mens det skal holdes en minimumsvannføring i Skjoma ved Gamnes på 4 m³/s i perioden 15.05 – 14.09 og 1 m³/s i perioden 15.09 – 14.11. Ved sen snøsmelting kan overgangen fra fast vintervannslipp til sommervannslipp øke gradvis fra snøsmeltingen starter om våren frem til vannføringen i Skjoma ved Gamnes når 4 m³/s, senest 15.06. Videre skal alle vannføringenendringer skje gradvis. Oppdaterte standardvilkår ble også innført i sammenheng med revisjonen.

Tiltaket

Konsesjonær opplyser om at to av de tre aggregatene på Skjomen kraftverk har vært rehabilitert tidligere, og at det nå er registrert slitasje på det siste aggregatet (aggregat 2). Slitasjen omfatter både løpehjul og tilhørende generator. Behov for reparasjon på generatoren ble først oppdaget i 2021, etterfulgt av flere hendelser med påfølgende reparasjoner. På bakgrunn av de nevnte slitasjen ønsker konsesjonær nå å rehabilitere aggregat 2. I den anledning ønsker de i tillegg å øke den installerte effekten på aggregatet med 10 %. Dette innebærer å installere nytt løpehjul, samt omfattende oppgraderinger av generatoren.

Oppgraderingen av aggregatet gjør at den totale effekten ved Skjomen kraftverk vil øke i overkant av 3 %, fra 309 MW til 319,3 MW. Dette medfører en økning i maksimal driftsvannføring fra 62 m³/s til 64 m³/s. Konsesjonær skriver at Skjomen kraftverk er en viktig leverandør av systemtjenester og fleksibilitet i Nord-Norge. Effektøkningen vil gi kraftverket noe økt mulighet til levere disse tjenestene. I sammenheng med effektoppgraderingen forventes det en marginalt lavere brukstid samt noe høyere produksjon i perioder med høy etterspørsel. Hoveddata for tiltaket er fremstilt i Tabell 1.

Beskrivelse	Nåværende verdi	Omsøkt verdi
Midlere vannføring i Skjoma	27,2 m ³ /s	Uendret
Fallhøyde	610 m	Uendret
Maks driftsvannføring	62 m ³ /s	64 m ³ /s
Nominell effekt, aggregat 2	103 MW	113,3 MW
Nominell effekt, totalt	309 MW	319,3 MW
Type turbin	Pelton	Uendret
Antall aggregat	3	Uendret

Tabell 1: Hoveddata for Skjomen kraftverk og Skjoma

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Konsesjonær påpeker at 3 % økt effekt kun marginalt vil endre bruken av vannet, og dette kun over et kortere tidsrom. De har heller ikke identifisert problemstillinger som gjør at 3 % økt slukeevne vil ha innvirkning på disponering av magasiner, eller andre relevante forhold fra NVEs innstilling til vilkårsrevisjonen av 9. mars 2023. Det nevnes videre at det sporadiske overløpsmønsteret i reguleringsområdet (periodevis fra Norddalen og Iptovatn) ikke vil bli påvirket av tiltaket. Dette er fordi kraftverkets slukeevne svært sjelden er den begrensende faktoren som resulterer i overløp.

Høring

Etter NVEs vurdering er ikke saken så omfattende at det er behov for kunngjøring og bred offentlig høring. Planen ble sendt på begrenset høring til Narvik kommune, Nordland fylkeskommune og Statsforvalteren i Nordland, med høringsfrist 20. mars 2025.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettside: www.nve.no/9386/V. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Narvik kommune uttaler følgende i brev til NVE den 18. mars 2025:

Området er i Kommuneplanenes arealdel 2017-2028 avsatt til LNFR-formål. Kommunen har ingen andre opplysninger utover det som ligger tilgjengelig i offentlige databaser. Kommunen er heller ikke kjent med at det er endringer i status i forhold til vannforskriften.

Nordland fylkeskommune uttalte seg i brev til NVE den 11. mars 2025. Uttalelsen dreier seg i hovedsak om kulturminner, hvor fylkeskommunen har sjekket saken mot aktuelle arkiver. De peker på at det finnes flere automatisk fredete kulturminner i området, og at potensialet for nye funn er stort. Det understrekes at kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt fordi registreringene fra 1969–1971 er utdaterte og moderne kartlegging ikke er gjennomført.

Fylkeskommunen konkluderer:

Etter vår forståelse av saken, innebærer utskifting av generator og løpehjul i Skjomen kraftverk ikke markinngrep, ei heller endring i regulert vannstand. I høringsbrevet oppgis konsekvensen av tiltaket til å være økt effekt. Det ønskes en endring i maksimal driftsvannføring fra 62 m³/s til rundt 64 m³/s. Tiltakene vurderes på denne bakgrunn ikke som egnet til å komme i berøring med automatisk fredete kulturminner.

Det anmodes om at alle fremtidige tiltak som kan medføre markinngrep og/eller tildekking av markoverflate, samt ekstraordinære tiltak slik beskrevet i vår uttalelse [ifm. vilkårsrevisjonen av Skjomenvassdragene] i 2017, oversendes fylkeskommunen for kulturmiljøfaglig vurdering jf. kulturminneloven § 9.

Naturvernforbundet i Nordland uttalte seg i brev til NVE den 7. februar 2025, hovedsakelig om tiltakets forhold til vilkårsrevisjonen for Skjomenvassdragene, som på det tidspunktet fortsatt pågikk. Det ble poengtert at lange prosesser med vilkårsrevisjoner både tilrettelegger for, og gir insentiv til, at regulanten kan gjøre oppgraderinger innenfor vilkårene for gamle (men fortsatt gjeldende) konsesjoner. Naturvernforbundet mener dette åpner for strategiske tiltak som kan svekke framtidige miljøkrav. De konkluderer med følgende:

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Naturvernforbundet i Nordland vil på bakgrunn av våre erfaringer med andre revisjonsprosesser i fylket oppfordre NVE til kritisk dialog med Statkraft for å bringe på det rene om dette tiltaket er avgrenset, eller i realiteten første trinn i mer omfattende tiltak i kraftanleggene i Skjomen.

Konsesjonær hadde ingen kommentarer til uttalelsene.

NVEs vurdering av kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget i foreliggende sak er primært knyttet til de forhold som Statkraft har omtalt i sin anmodning om konsesjonspliktavurdering, samt kunnskapsgrunnlaget tilknyttet vilkårsrevisjonen for Skjomenvassdragene. NVE har også gjort egne søk i Artskart og Naturbase den 10. februar 2026.

Sammen med mottatte høringsuttalelser, kjent kunnskap og vår egen erfaring mener vi kunnskapsgrunnlaget om tiltakets virkninger er tilfredsstillende, tatt i betraktning tiltakets omfang og risiko for skade, jf. naturmangfoldloven § 8.

NVEs vurdering av tiltaket

I en konsesjonspliktavurdering skal NVE vurdere om tiltaket alene eller sammen med tidligere reguleringer eller overføringer vesentlig påvirker naturforholdene eller andre allmenne interesser i vassdraget. NVE skal i dette tilfellet vurdere hvorvidt de nye virkningene som følge av effektoppgraderingen i Skjomen kraftverk vil føre til konsesjonsplikt. Det er kun nye negative virkninger ut over den eksisterende situasjonen som skal vurderes, og det er kun skade eller ulempe, altså negative virkninger, som er relevant.

Det er virkninger i selve vannstrengen som skal tas i betraktning. Vannressursloven definerer vassdrag som alt stillestående eller rennende overflatevann med årssikker vannføring, med tilhørende bunn og bredder inntil høyeste vanlige flomvannstand (10-års flomsone). Vannløp uten årssikker vannføring regnes også som vassdrag hvis det tydelig skiller seg fra omgivelsene. Sidevassdrag er også en del av vassdraget.

Mulig vesentlig påvirkning på naturforhold eller andre allmenne interesser

NVE vurderer at effektoppgraderingen i Skjomen ikke vil medføre noen endring i vannvei eller føre til nye arealinngrep. Vannet som benyttes i kraftverket hentes fra store magasiner som aktivt kjøres opp og ned for å tilby systemtjenester til nettet. Tiltaket medfører en mindre økning i maksimal slukeevne på 2 m³/s, som tilsvarer en 3 % økning av dagens slukeevne. Den økte vannføringen i kraftverket vil bare gjelde i avgrensede perioder med høy etterspørsel fra nettet. Overløpsdynamikken i reguleringen er ikke ventet å bli påvirket av tiltaket. På grunn av effektoppgraderingens begrensede omfang og reguleringens størrelse er det etter NVE sin vurdering ingen vesentlig påvirkning på vannstrengen oppstrøms inntaksmagasinene som følge av tiltaket. Endringen er så liten at vi heller ikke vurderer at den vil føre til nevneverdig endring i fyllingen av eller isforholdene på magasinene.

Skjomen kraftverk opererer siden 4. april 2025 under reviderte konsesjonsvilkår. Det er ingen fastsatte magasinrestriksjoner i konsesjonen. Konsesjonæren legger i sin anmodning til grunn at effektoppgraderingen ikke kommer i konflikt med den nylig pålagte

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

minstevannføringen i kgl.res. av 4. april 2025. NVE vurderer derfor at effektoppgraderingen ikke kommer i konflikt med det gjeldende manøvreringsreglementet.

Økningen i slukeevnen resulterer i at ferskvannsutløpet til Sør-Skjomen økes fra 62 til 64 m³/s i perioder med høy etterspørsel fra strømmettet. Likevel vil det midlere utløpet over tid ikke bli vesentlig påvirket av effektoppgraderingen. NVE ser dermed ikke at tiltaket vesentlig påvirker forholdene ved utløpet i Sør-Skjomen ut over dagens situasjon.

Naturvernforbundet fremmet en bekymring om at strategiske tiltak fra konsesjonærs side kan svekke effekten av fremtidige miljøkrav i forbindelse med pågående og langvarige vilkårsrevisjoner. NVE forholder seg til at denne konsesjonspliktutredningen kun omfatter en begrenset effektoppgradering, og ikke eventuelle fremtidige endringer. NVE påpeker at konsesjonspliktutredningen er gjort etter at vilkårsrevisjonen for Skjomenvassdragene var ferdigstilt.

Vernede vassdrag berøres ikke av effektoppgraderingen i Skjomen, men Nordelva renner gjennom Norddalen naturreservat. Området ble vernet 25. februar 2011 med formål om å bevare et variert og tilnærmet urørt skogsområde med urskogpreg og rikt biologisk mangfold. NVE kan ikke se at forholdene i Norddalen blir vesentlig påvirket av effektoppgraderingen, og mener derfor at naturreservatets verneverdier ikke blir berørt av tiltaket.

NVE vurderer at det omsøkte tiltaket med effektoppgraderingen i Skjomen ikke medfører noe vesentlig påvirkning på allmenne interesser i vassdraget ut over den eksisterende situasjon.

Naturmangfold

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal legges til grunn for utøvelse av offentlig myndighet, jf. § 7. Over har NVE vurdert at kunnskapsgrunnlaget er tilfredsstillende i denne saken, jf. § 8. Dermed kommer ikke føre-var-prinsippet i § 9 til anvendelse. NVE vurderer at tiltaket ikke er av en slik størrelse at det vil påvirke andre hensyn som de øvrige prinsippene i naturmangfoldloven skal sikre (§§ 10 til 12). Tiltaket er etter vårt syn ikke i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. §§ 4 og 5.

Vannforskriften

Effektoppgraderingen i Skjomen kraftverk forventes ikke å forringe dagens tilstand vesentlig i noen av de berørte vannforekomstene. Vannforskriften § 12 kommer derfor etter vår vurdering ikke til anvendelse i denne saken.

NVEs konklusjon

Samlet sett vurderer vi at den planlagte effektoppgraderingen av Skjomen kraftverk ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser av et slikt omfang at det utløser behov for konsesjon etter vassdragsreguleringsloven.

Effektoppgraderingen er ikke konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Vedtaket er gjort med hjemmel i vassdragsreguleringsloven § 4 og delegering til NVE fra Energidepartementet av 29. august 2025.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVEs konklusjon forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med framlagte opplysninger i brev datert 19. april 2024. Dersom planene endres, må NVE vurdere konsesjonsplikt på nytt. Vedtaket har en gyldighet på fem år. Dersom byggearbeidene ikke har startet før det har gått 5 år må saken legges frem for NVE for ny vurdering.

Selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig, gjelder vannressurslovens alminnelige regler om vassdrag. NVE henviser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser.

Videre oppfølging

Idriftsettelse av kraftverk skal meldes inn på skjema som finnes på:

www.altinn.no/skjemaoversikt/norges-vassdrags-og-energidirektorat-nve/Melding-om-idriftsettelse-nye-vannkraftverk-eller-opprustings-og-utvidelsestiltak-i-eksisterende-kraftverk/. Det gjelder også opprusting og utvidelse av eksisterende anlegg.

Tiltakshaver må selv avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt som følge av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.

Øvrige merknader

NVE har ikke vurdert om det er ledig nettkapasitet på alle spenningsnivå. Det er tiltakshavers eget ansvar å sørge for nødvendige avklaringer. Vi anbefaler at det tas kontakt med lokal områdekonsesjonær for slik avklaring.

Kraftverk med generatorytelse over eller lik 100 kVA har registreringsplikt etter skattelovgivningen. All kraft produsert i slike anlegg er også avgiftspliktig. Mer informasjon finnes i «Årsrundskriv for avgift på elektrisk kraft», tilgjengelig på <https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/rundskriv-retningslinjer-og-andre-rettskilder/avgiftsrundskriv/>.

Mulighet til å klage

Vedtaket kan klages på, se opplysninger om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Håkon Berg Sundet
fagleder

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Mottakerliste:

STATKRAFT ENERGI AS

Kopimottakerliste:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Nordland fylkeskommune

STATNETT SF

MILJØDIREKTORATET

STATKRAFT ENERGI AS - Kjetil Greiner Solberg

Naturvernforbundet i Nordland

Narvik kommune

Vannregion Nordland og Jan Mayen

Vannregion Nordland og Jan Mayen - Håkon Roald

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.
Du kan anmode om utsatt iverksettelse av vedtaket	Du kan anmode om at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Klage på vedtak om samtykke til ekspropriasjon har utsettende virkning, med mindre det er truffet vedtak om noe annet.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32, 36 og 42.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat